

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 14.07.2026 nr 8-3/5359-1/

Meie 23.07.2026 nr 5.2-2/17379-2

Seaduseelnõu väljatöötamiskavatsuse tagasiside

Sotsiaalkindlustusametile (SKA) on esitatud arvamuse avaldamiseks karistusseadustiku muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus (lastevastaste seksuaalkuritegude aegumistähtaegade pikendamise VTK). SKA tutvus VTK-ga ja me mõistame algatust. Lapsepõlves kogetud seksuaalvägivallast räägitakse sageli alles aastaid või aastakümneid hiljem ning praegune aegumisregulatsioon võib seetõttu välistada menetluse enne, kui inimene on valmis juhtunust rääkima ja õiguskaitseasutuse või ka ohvriabi poole pöörduma. Samas soovitame eelnõu(de) väljatöötamisel pöörata tähelepanu järgmistele asjaoludele

1. Mõju ohvriabile võib olla VTK-s hinnatust suurem. VTK käsitleb ohvriabisüsteemi mõju peamiselt võimaliku töökoormuse ja lisakulude kaudu. Palume eelnõu koostamisel täiendada ohvriabisüsteemi mõjuanalüüsi, eelkõige peame vajalikuks hinnata täpsemalt mõju ohvriabi teenuste mahule, spetsialistide koolitusvajadusele ning kuriteoohvri hüvitise ja traumast taastumist toetavate teenuste regulatsiooni muutmise vajadusele.
2. VTK-s on õigesti välja toodud, et juhtumite arvu suurenemisega võib kasvada ohvriabitöötajate ja teenuseosutajate koormus ning suureneda teenuste vajadus. Avalik arutelu ja teadlikkuse kasv võivad aga tuua ohvriabisse ka inimesed, kelle juhtumile seadusemuudatus tagasiulatuvalt ei kohaldu, kes ei soovi kriminaalmenetlust, kuid vajavad nõustamist ja psühholoogilist tuge või kelle menetlus lõpetatakse tõendite puudumise tõttu. Seetõttu võib ohvriabi koormus suureneda rohkem, kui on võimalik prognoosida üksnes õiguskaitseasutustesse jõudvate juhtumite arvu põhjal.
3. Hinnata tuleks ka pikaajalise toe vajadust. Aastakümnete järel avalikustatud seksuaalvägivalla puhul võib abivajadus olla pikaajaline ja keerukas. Kuriteoohvrite psühholoogilise abi süsteem on olemas ja seda korraldab ohvriabi, kuid lapsepõlves kogetud traumaga tegelemiseks ei pruugi praegune teenuse maht olla piisav. Lisaks võivad seadusemuudatuse avalikustamine ja meediakajastus ajutiselt suurendada pöördumiste arvu ohvriabi tugiliinidele.
4. Hinnata tasuks ka kuriteoohvri hüvitise regulatsiooni. Analüüsida tasub, kas aastakümneid tagasi toime pandud kuritegude ohvritele on vaja laiendada kuriteoohvri hüvitise saamise võimalusi. Samuti võiks hinnata, kas praegused hüvitise taotlemise tähtajad ja tingimused on kavandatava muudatusega kooskõlas.
5. VTK (lk 10) kohaselt võivad muudatused mõjutada ka [...], sotsiaalse rehabilitatsiooniga tegelevaid asutusi ning muid vägivallase käitumisega isikute ja seksuaalkuritegude toimepanijatega tegelevaid spetsialiste või vabatahtlikke. Kuivõrd sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse õigustatust hinnatakse SHS § 59 alusel ja VTK-st sellega seonduvaid muudatusi ei nähtu, siis võiks sotsiaalse rehabilitatsiooniga seonduvat mõju

rohkem avada/täpsustada. See omakorda annaks võimaluse paremini mõista, kas antud muudatusega kaasneb mõju SKA teenustele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Leila Siiraja

osakonna juhataja, peadirektori ülesannetes

Lisaadressaadid:

Sotsiaalministeerium

Andrus Jürgens

57833628, Andrus.Jurgens@sotsiaalkindlustusamet.ee

Kaire Tamm

53824249, Kaire.Tamm@sotsiaalkindlustusamet.ee

Liis Paloots

58706922, Liis.Paloots@sotsiaalkindlustusamet.ee